

28 Şubat, İddianeme, Yargı Süreci ve Gelecek

(Reşat PETEK, Av. Yasin ŞAMLI, Av. Fatma BENLİ, Av. Figen ŞAŞTIM, Av. Cahide Gülnur SARI, Meryem EREN)

DOSYA

28 Şubat, İddianame, Yargı Süreci ve Gelecek

(Reşat PETEK, Av. Yasin ŞAMLI, Av. Fatma BENLİ, Av. Figen ŞAŞTIM, Av. Cahide Gülnur SARI, Meryem EREN)

AÇIKOTURUM

Henüz 28 Şubat dönemi öncesinden başlayarak çıkan, her şeyin manipülasyona açık hale geldiği bir Türkiye ile karşı karşıya duruyorduk. 28 Şubat Dönemi sonrası, bugünlerden geriye doğru baktığımızda birçok hususta yeniden yenilenmeye ihtiyacı duyarak daha ileri kazanımlara sahip olduğumuzu söylemek mümkün. Bu yorum hem genel olarak Türkiye açısından ve hem de özelde Türkiye’li Müslümanlar açısından kapsayıcı ve kabul görmüş bir yorum aslında.

28 Şubat’ın ana gövdesinde düşman koşturğuna oturtulan İslami kesimin bir tür içe bakışı, kendini yeniden inşa etmesine bağlı bir süreçten geçtik. Özellikle medya, yargı, asker üçgeninde kandinilmaya tepne olmaya alışkın Laik kesimi şipiren darbeciler, aslında darbenin sadece şipiricileri olarak kaldılar. Laik kesim askerlerinin işaret ettiği hedef doğrultusunda darbeyi asker adına, askerlerle birlikte gerçekleştirdi demek mümkün.

28 Şubat sürecinde Türkiye’de resmi ideoloji; matrya ve çete örgütlenmeleri, yargı, medya, asker, sivil toplum kuruluşları, sendikalar eliyle İslami yükselişi sindirmeye çalıştı. Öncelikli hedefi devrim ve iktidar olan kesimlerin birçoğu bu süreçte ciddi darbeler aldı. Kur’an’ın koyduğu ölçüler hayatiyatta ve sünnettullahın uygulamalarına hakim olan kitleler yasakların getirdiği zorbalık karşısında sınırlı fakat güçlü bir direnişi ortaya koydu. Bunun hakkını teslim etmek bizim açımızdan oldukça önemli.

3 Kasım 2002 seçimleri 28 Şubat zorbalığının toplum tarafından reddini ifade eder. 28 Şubat darbesine karşı toplumda varolan tepki, bir mağdur olarak Recep Tayyip Erdoğan’ın kurucusu olduğu partiyi iktidara taşıdı. Çeteler, matrya yapılanmaları, yargı ve medyadaki statükocu yapılar tasfiye edildi. Balıoz ve Ergenekon yargılamalarıyla sisteme çok ağır bir darbe indirilmiş oldu. Bir zihniyetin topyekun yargılanmasını

ifade eden Ergenekon Davası Cumhuriyet’in yeni vizyonunu işaret ediyordu. Son olarak 2012 yılında soruşturmasına, 2013 yılında yargılamasına başlanan 28 Şubat davası, resmi ideolojinin kını yüzüyle ve gerçekleştirilmiş bir Postmodern darbeye yüzleşmesi anlamında takdire şayandır.

Bu düşüncelerle Hukuk alanında uzmanlaşmış, camiamızın önde gelen, ayrıca 28 Şubat davasında yer alan avukatlarla 28 Şubat’ı ve 28 Şubat dava sürecini, davada yaşananları ve duruşmalarda yaşanan sıkıntılar konuştuk. Başta 28 Şubat Platformu Başkanı Emekli Cumhuriyet Başsavcısı Reşat Petek olmak üzere, Av. Yasin Şamlı, Uluslararası Hukukçular Birliği Türkiye Temsilcisi Av. Fatma Benli, Hukukçu Hanımlar Platformu Başkanı Av. Figen Şaştım, Av. Cahide Gülnur Sarı ve 28 Şubat Öğretmenleri Temsilcisi Meryem Eren’e teşekkür ederiz.

Ömer Faruk KARAGÜZEL

28 Şubat sizin için ne ifade ediyor? Süreçle ilgili olarak genel değerlendirmelerinizi alabilir miyiz?

Av. Yasin Şamlı: 28 Şubat Darbesi gerçekleştirilmiş bir darbedir. 28 Şubat Darbecilerin asıl hedefinde İslâm/İslâmi değerler vardı. Kamuoyunda Balyoz, Sankiz, Aysığı ve benzeri adlarla bilinen darbe planları nedeniyle sanıklar yargılanmıştır. Yargılama devam ederken kamuoyunda bu davalarla ilgili oldukça tartışma yapıldı. "Bu bir seminer miydi? Rutin dışına çıkan askeri bir faaliyet miydi? Yoksa darbe planı mıydı?" benzeri tartışmalar yaşanmıştır. Yargılama sonunda sanıklara ceza verilmiş, cezalar Yargıtay'ca onanmıştır. Bunlarla ilgili bir tartışma vardı kısaca. Tartışmaya da açık olabildi elbette. Fakat 28 Şubat darbesinde tartışılacak hiçbir şey yoktur. Bu darbe gerçekleştirilmiş, darbeciler tarafından hükümet yıkılmış, bütün devlet kurumları ve toplum baskı altına alınmıştır. 28 Şubat Darbesi neler yaptı? 28 Şubat darbecileri önce işe yargıyla başladılar. Yargı baskı altına alınmış ve yargı mensuplarına talimatlar verilmiştir. Briefingler verildi yargı mensuplarına, açık talimatlar verildi, "İlanca isme dava aç ve neticeyi bize bildir!" şeklinde, kamuoyuna bir komutan çıktı biz lojman yakınına bomba atarak hakim ve savcılarla hizaya getirdik beyanları, irticai faaliyetlerin TCK 146. Madde (anayasal düzeni değiştirmeye teşebbüs) kapsamında değerlendirilmesi görüş ve talimatı, bakıyorsanız vakıflar kapatılması için o dönem davalar açılıyor. Bu davaların tek merkezden ceza davası formatında hazırlandığı çok net ortadadır. Yargı adeta mağ gibi kullanılmıştır. Bu duruma karşı çıkan hakim ve savcılar görev yerleri değiştirilerek sürgüne gönderilmiştir. Eğitim ve öğrenim hayatı felç edilmiştir Üniversitelerde başörtüsü yasaklanmıştır.

Av. Yasin Şamlı: "Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bütün vatandaşları bu darbenin tek tek mağdurdur. Çünkü bu darbe ile milletin milyarları batırılan bankalar yoluyla gasp edilmiştir. Görevden atılan ordu mensupları, eş ve çocukları bu darbenin mağdurlarıdır. Görevden atılan öğretmenler eş ve çocukları bu darbenin mağdurlarıdır. Başörtülü olduğu için üniversitelerden atılan öğrenciler ve aileleri bu darbenin mağdurlarıdır. Hakkında dava açılan bütün vakıf ve dernekler bu darbenin doğrudan mağdurlarıdır. Yargı Kurumu bu darbenin mağdurdur çünkü yargının itibarı sıfıra indirilmiştir. Gelecek nesiller dahi bu darbenin mağdurdur. Çünkü ülkenin çalınan milyarları nedeniyle onların hayatları da etkilenmektedir. Bu darbenin açılan bazı insanlar açısından ömür boyu devam edecektir!"

Üniversitelere denince ile giren başörtülü öğrencilerin bir kısmı yurt dışına gitmiş orada daha düşük bölümlerde okumak zorunda kalmış, bir kısmı imkanı olmadığı için yurt dışına gide-memiş ve öğrenim hayatı bitmiştir. Başörtülü öğretmenler görevlerinden atılmıştır. İmam Hatipler adeta kapatılmıştır. Kat sayı zulmü ile imam hatip okulları başta olmak üzere bütün meslek liselerinin istikbal-leri çalınmıştır. Kuran kursları kapatılmıştır. Belli bir yaşın altına Kuran öğrenimi yasaklanmıştır. Vakıflar hakkında kapatma davaları açılmıştır. Neredeyse bütün vakıflar hakkında kapatma davaları açılmıştır. Bu dava dosyala-rının incelendiğinde tek merkezden ceza davası formatında hazırlandığı çok net olarak görülmektedir. Esasen bu davalar hukuk mahkemelerinde açılan hukuk davalarıdır. Ancak darbeciler tarafından ceza davası formatında hazırlandı-mıştır. Bu noktada şunu da ifade etmek gerekir ki vakıflara olan tahammülsüzlüğün temelinde de İslâm'a olan düşmanlık vardır. Bilindiği gibi İslâm medeniyetinde vakıf kültürü ve uygulaması çok önemlidir. Vakıflar aracılığı ile çok büyük hayır ve hizmetler yapılmıştır. Kapatıldı vakıflar ve mallarına el konuldu. Bu tam bir zulümdü. Ekonomik hayat baskı altına alınmıştır. Önce sermaye renklere bölündü. Yeşil sermaye gibi. Yeşil sermayenin üzerine gidildi. Sonra esnafa varana kadar fişlemeler yapıldı. Bankalar hatırlanmış ve ülkenin milyarlarca lira parası gasp edilmiştir. Bu darbe İslâm'a karşı yapılmış bir darbedir. Müslümanlara habis urlar denilerek İslâm'a ve Müslümanlara karşı kin ve nefret açıkça dile getirilmiştir. Kamu alanı diye bir kavram üretilerek İslâm'ın emri olan tesettür ev dışında her yerde yasaklanmak istenmiştir. Bir öğretmen sokakta dahi

başörtülü olamayacağına dair Darıyay'dan karar çıkmıştır. Komşu çocuklarına evinde Kur'an öğreten bir hanıma ceza verildi bu ülkede. 28 Şubat darbecileri İslam'ın ana kaynağı olan Kur'an ve onun emri olan örtüden başlayarak İslami olan her şeyi yasaklamayı İslam'ı toplumun hayatından silmeyi amaçlamışlardır. Bunun için makamlarını, devlet gücünü, bastırı, yargıyı, iş adamlarını kullanabilecekleri her şeyi kullanmışlardır. Ancak sonuç itibarıyla bu kötü hayallerinin altında ezilmişlerdir. Çünkü devlet gücü de dahil hiçbir güç İslam'ı yok etmeye muktedir değildir. Ancak bu süreçte başta İslami hassasiyeti olanlar olmak üzere bütün toplum zarar görmüştür. El-Ezher Üniversitesi gibi İslami niteliği ile bilinen üniversite mezunlarının denklikleri iptal edilmiştir. Müktesep hak ortadan kaldırılarak hukuk ihlal edilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bütün vatandaşları bu darbenin tek tek mağdurdur. Çünkü bu darbe ile milletin milyarları batınları bankalar yoluyla gasp edilmiştir. Görevden atılan ordu mensupları, eş ve çocukları bu darbenin mağdurlarıdır. Görevden atılan öğretmenler eş ve çocukları darbenin mağdurlarıdır. Başörtülü olduğu için üniversitelerden atılan öğrenciler ve aileleri bu darbenin mağdurlarıdır. Hakkında dava açılan bütün vakıf ve demekler bu darbenin doğrudan mağdurlarıdır. Yargı Kurumu bu darbenin mağdurdur çünkü yargının itibarı sifra indirilmiştir. Gelecek nesiller dahi bu darbenin mağdurdur. Çünkü ülkenin çalışan milyarları nedeniyle onların hayatları da etkilenmektedir. Bu darbenin acıları bazı insanlar açısından ömür boyu devam edecektir! O yıllarda İmam Hatip ve meslek lisesinde okuyan ve mezun olan öğrenciler üniversitelerde istedikleri bölümlere giremediler. Katsayı zulmü nedeniyle mesela Tıp Fakültesine girip hayatını doktor olarak devam ettirebilecek bir öğrenci hayatına hemşire veya sağlık memuru olarak devam etmek zorunda kalmış olabilir. Bu hayat boyu devam edecek bir zulümdür. Başörtüsü nedeniyle üniversiteden atılmış, yükseköğrenimi tamamlayamamış bir öğrenci hayatına üniversite mezunu değil lise mezunu olarak devam edecektir. Bu hayat boyu devam edecek bir zulümdür. Bütün bunlar değerlendirildiğinde 28 Şubat darbecilerinin ahiretteki cezaları daha büyüktür.

Av. Figen Şaşmaz: Klasik bir cevap olacak belki ama 28 Şubat dendiğinde ilk aklıma gelen "darbe" ve (sistemik/stikrarlı) işkence oluyor. Birilerinin ifade ettiği gibi asla Postmodern darbe demek istemiyorum. Darbe

demek sadece kan akması demek değildir. Yüreklende akıtığı kan, ıstırap, gözyaşı, travmalar düşünülür-günde tam anlamıyla bir darbedir. Darbe 70'li yıllarda başlayan İslami yükselişe karşı bir savaşı ifade ediyordu. Dolayısıyla en ciddi zarar da Müslümanlar gördü diyebiliriz. Darbe İslami Hareketliliği sekteye uğrattı. Gelisen, kat edilen mesafe İslami yükseliş için savrulmaya maruz kaldı. Buna bağlı olarak inanç en önemli gereği olan hareket, aksiyon (cihat) ruhuna darbe indirdi. Fikinsel anlamda devrimci ruhu öncelik hedef olarak görenler fikinsel anlamda da savruldu. İslami camia açısından bu çok önemli bir darbedir. Bu savrulma üzerinden 10 yıl geçti, hâlâ toparlanamıyoruz, kendimize geldik, gelişmeler var ama hâlâ zorlanıyoruz. Üniversite, lise ve hatta ilkökula kadar öğrenci kitlesi zarar görmüştür. Kamuda çalışan işçiler ve hatta özel sektörde çalışan işçiler dahi zarar görmüşlerdir. Akademisyenler, düşünce adamları, bilim adamları zarar görmüştür. 28 Şubat düşünen, akleden, fikir üreten ve bunu yazmaya yaymaya çalışan tüm kesimleri mağdur etmiştir. Bu sistematik saldırıya karşı kimliğiyle duran demokrat, liberal, özgürlükçü her kim varsa mağdur etmiştir. Kişisel anlamda gördüğüm zararlar var. Üniversiteden yasaklan önce mezun olduğum için öğrenciliğimde örtü problemi yaşamadım. Sonraki dönemde başörtüsünü yasakladılar. Hukukçu/avukat olarak yaşadığım ciddi sıkıntılar oldu. Adliyelende, baro odalarında tartaklandım oldu. Baro odalarına alınmıyorduk, duruşmalara katılmıyorduk, kalemlerde aşagılanıyorduk. Başörtümü arımdan çekmek suretiyle saldırıya uğradığım bile oldu. Başörtülü bir hukukçu olarak 28 Şubat'ın ve zihniyetinin mağdur ettiği birisiyim. Bahsi geçen dönemde kamu kurumunda çalışıyordum. Başörtülü olduğum için Hukuk Müşavirliği tarafından Vahşige ihbar edildik, hakkımızda soruşturma açıldı. Ciddi bir başörtüsü direnişi başladı. Beyazıt direnişin sembolü haline gelmişti. Elimizden geldigince orada olmaya çalıştık. Onurlu bir direnişti Başörtüsü Direnişimiz. Ciddi mücadeleler veren kardeşlerimiz vardı. Yarımızdan aynı zulme maruz kalan Başörtülüler geçti, "ne yapıyoruz, eğitim her şeyden önemli değil mi, ne ifade eder bu eylemler?" dediler. 28 Şubat kimilerinin içine kadar işledi, sallar çok netleşti. Allah kul ilişkisi nedir, imtihan nedir? onur ve izzet nedir gibi soruların cevaplarını bu süreçte daha net şekilde öğrendik aşında. Müslümanlar adına böyle de bir hayır var. Hepimiz bir imtihandan geçtik. O dönem Başörtüsü Direnişine destek veren, öncü olan, izzet sahibi kardeşlerimizin hepsini hürmetle selamlıyorum!

Av. Cahide Gülnur Sarı: 28 Şubat şahsım adına hayatıma yön veren, kişiliğimi şekillendiren bir darbe oldu. 28 Şubat döneminde ilkokuldaydım 8 yıllık kesintisiz eğitimin kaçılabilmek ve imamhatip lisesinde okuyabilmek için bir sene ailemden uzakta şehir dışında okumak zorunda kaldım. Üniversitede öğrenciliğimi yaşayamadım, avukatlık stajımı ötelü yapabilmek için şehir dışına nakil aldım zorunda kaldım. Ama tüm bunların neticesinde mütekebbir komutanların, politikacıların ve bürokratların "Bin yıl sürecek" zannettikleri darbe sayesinde İslami ve politik bilincim gelişti. Ortaokulu okuduğum imam hatip lisesinde ötü ve katsayı problemi yaşamaya başlayınca, inançlı insanların hizmet aldığımız hastanelerde bile aşağılandığına şahit olunca hukuk okumaya karar verdim. Acılar insanı büyütüyor, önümüze konan engeller aynı zamanda bir mücadele bilinci oluşturdur. Rabbim çabalarımızı zayıf etmedi nasib oldu avukat oldum ve hayatımın en karanlık günlerini yaşayan Kemal Gürüz'ün, Çetin Doğan'ın, Çevir Bir'in sanık olduğu davada mütekebbir vekilinin verdiği yetki ile duruşmalara girdim. Bu anlamda 28 Şubat benim ve benim gibi birçok insanın hayatında çok büyük rol oynamıştır. Genel anlamda tanımlayacak olursak aslında 28 Şubat bir nevi atanmışlar ve seçilmişler meselesiydi. Resmi kimliğin 'kurucu güçleri olan 'asker ve sivil bürokrasi' kendine ait bir 'sermaye' sınıfı oluşturmayı başardı. Ardından bu üçlünün desteğiyle 'aydınlar', 'üniversiteler' ve 'medya' resmi kimliği topluma pompaladı. 28 Şubat'ın ekonomik hedefini de göz ardı etmemek gerekiyor. Bu darbe yaşadığımız toprakların politikasından ekonomisine, hukukundan eğitime ve ahlaki ilkelerine varana kadar tüm alanlarda hâkim olacak değerler sisteminin kavgası için yapılmıştır. Tanzimat döneminden bu yana esas alınan ve Cumhuriyetin kuruluşu ile resmi ideoloji haline gelen zihniyet İslami değerleri hedef aldı. Batı karşısında düşülen acziyeti aşmak için geliştirilen benzeme politikası neticesinde çizilen kimlik oldukça otoriter bir tarzda topluma sunulmaya, dayatılmaya çalışıldı. Bu zihniyetin kendince çizdiği bir plan vardı ve bu plan projenin hayata geçirilmesinde önüne çıkan her türlü düşüncüyü ezmek yok edilmek istendi. Mezkur zihniyet insanların projesi çerçevesinde ayırtırmak için halkın değerleri ile çatıştı, seküler bir sistem oturtularak Batılı değerler dikte edilmek istendi. Bu proje kapsamında da çizilmiş bir modern kadın algısı vardı. Bizler bu algıya ters düşen, ivedilikle dönüştürülmesi gereken insanlardık. O nedenle 28 Şubat'ın izleri Müslüman kimlikli

kadınlar üzerinde daha görünür şekilde tezahür etti. İnsanlar işlerinde baskılara ve kovalanmaya kadar varacak yaptırımlara maruz kaldılar. Okullarından atıldılar, devam edenler çok ciddi psikolojik sıkıntılar yaşadı vs. Krıldan çok kralcı devlet ancak bizindir zihniyeti kendi varlığını devam ettirmesi noktasında tehlike gördüğü için devletin kendisine sağladığı güçle halkı ezmeye çalıştı. Ama elhamdulillah bunu başaramadılar, hiçbir zaman da başaramayacaklar. O dönemde Müslümanlar arasında çok ciddi savrulmalar yaşandı bu savrulmaların neticelerini halen yaşıyoruz. İnsanlar inandıkları değerler içi onur duymaktayken birilerine hep açıklama ihtiyacıyla ezildi.

Av. Fatma Benli: Sivil toplum temsilcisi ve Başörtülü bir avukat olarak karşılaştığım hak ihlalleri oldu o dönem içerisinde ve hâlâ devam eden. Ama her şeyden evvel şunu açıkça ifade etmeliyiz ki, bugünün bakiş açısıyla 28 Şubat'ı anlamak çok mümkün değil. 28 Şubat'ı ülkenin tamamında uygulanan toplumsal mühendislik hareketi olarak değerlendiriyorum. Tek cepheli bir hareket değil, çok yönlü bir kuşatmayı ifade ediyordu 28 Şubat. Ama bu hareketlerden en ağır ve en uzun süreni Başörtüsü oldu. 1997 yılından 2010 yılına kadar kesintisiz olarak 13 yıl kadar bir süre kesintisiz olarak üniversitelerde başörtüsü zulmü/yasası sürdü. Bu yasayla karşılaştı hiçbir kadının, sadece öğrenci olarak da değil, ziyaretçi olarak da kampüse girememesi demek. Daha birkaç ay önce Kamuda Başörtüsü serbest bırakıldı. Bunca yıl süren bir zulüm. Milletvekillerini daha yeni yeni konuşuyoruz, memurların Başörtüsü olarak görevlerini yapabilmelerinde dahi birçok sorunla karşılaşıyoruz. Şuan üniversitelere bakarak nasıl olmuş da bu kadar uzun süre bu kampüslere ötelü girilmediği anlamak mümkün değil. Başörtüsü yasasından önce Üniversitede öğrenciydim. Dönemin YÖK Başkanı Kemal Gürüz Marmara Üniversitesi Rektörü'ne istifaya zorladı ve yeni gelen rektör hemen başörtüsü yasasına başladı. Bir gün bana da gelseler ve deselerdi ki "bir gün gelecek seni başörtüsünle, hatta mezun olduğunda anteni de ötelü olarak almayacakları" inanamazdım. Çok kısa süre bir süre içerisinde Türkiye çok etkin kanallar yoluyla muazzam bir değişim yaşadı. İnsanlar bu süreçte yasaklara karşı normalleşti. Hatta başörtülüler, yasaktan mağdur olanlar dahi yasayı kendi zihinlerinde normalleştirdiler. 28 Şubat'tan alınması gereken en önemli ders, yasaya karşı toplumun zihninde yerleşen yasayın normalleşme halidir. Başörtüsü

“

Av. Figen Şaşmaz: “Darbe İslami Hareketliliği sekteye uğrattı. Gelişen, kat edilen mesafe İslami yükseliş için savrulmaya maruz kaldı. Buna bağlı olarak imanin en önemli gereği olan hareket, aksiyon (cihat) ruhuna darbe indirdi. Fikrîsel anlamda devrimci ruhu öncelik hedef olarak görenler fikrîsel anlamda da savruldu. İslami camia açısından bu çok önemli bir darbedir. Bu savrulma üzerinden 16 yıl geçti, hâlâ toparlanamıyoruz, kendimize geldik, gelişmeler var ama hâlâ zorlanıyoruz. Üniversite, lise ve hatta ilkokula kadar öğrenci kitlesi zarar görmüştür. Kamuda çalışan işçiler ve hatta özel sektörde çalışan işçiler dahi zarar görmüşlerdir. Akademisyenler, doğu adamları, bilim adamları zarar görmüştür. 28 Şubat doğu, akliden, fikir üreten ve bunu yaşama yaymaya çalışan tüm kesimleri mağdur etmiştir.

mağdurlarından 28 Şubat döneminde öğrenci olan bir hanım kardeşimiz o dönem bir bankaya gidiyor, Banka memuresi, gişe görevlisi kendisinden başörtüsünü çıkarmasını istediğini söylüyor. Başınızı açmanız gerek diyor. Sürücü Kursu'na başörtülü bir fotoğraf veriyor yine bir müvekkilim, Milli Eğitim Müdürü başı açık fotoğraf versin diyor, imzalamıyor belgelerini. Kimlik yani bu, başı açık vermediği için fotoğraf ehliyet alamadı bu hanım. İmam Hatip Lisesi mezuniyet töreni olacak, mezuniyet törenine geleceklere modür imzalı kâğıt alıyor, başörtülü gelmeyeceklerine dair. Oyuncak dükkânına başörtülü almyorlar. Özel bir otel başörtülülerini almıyor. İstanbul Üniversitesi Botanik bahçesine almıyor başörtülülerini. Bütün başörtülülerini öldüremezsiniz, ne yapacaksınız? Hepimizi öldürecek miydiniz? Sürekli sürekli bir zulüm. Adliyelere çarşafı almamaya başladılar, başı açık talimat vermiş çünkü. Tanık, sanık, mağdur çarşafı ise, çarşafı çıkarmak zorunda kalıyor. AK Parti iktidarıyla beraber 28 Şubat'ın yasakçı uygulamaları hızla kaldırılmaya ve bir normalleşme ortamına doğru adımlar atılmaya başlandığını söyleyebiliriz. Fakat başörtülü kadınlara karşı 13 sene kesintisiz bir yasak sürdü. 97 yılından itibaren yasak kaldırıldıktan sonra on binlerce başörtülü üniversite öğrencisi vardı. Yasaklarla muhatap olan ilk kesim başını açmak yerine evlerine döndü, eylemlere katıldı, dolayısıyla üniversitede derslerini takip edemediği için devamsızlıktan kaldı. Birçok insan yurt dışına okumaya gitti. Çoğunluk ise evlerine döndü. Kimi örtülü memur ve öğrenciler adı bir suçlu gibi hakim karşısına çıkarıldı. Biri meslekten atılanlar oldu, sağlık güvenceleri, sosyal güvenceleri, maaşları kesildi insanların. Tüm Türkiye yıllarca bu sorunları tartıştı, bütün bir ülke bu

süreçten mağdur oldu aslında, zarar gördü. Askerden ihraç edilenler oldu. Kaymakam eşlerinin başı örtülü olmalarını hazmedemediler. İslam'ın bir gereği olan başörtüsüne savaş açtılar, İslami söylemin yükselişinin acısını Müslümanlardan 28 Şubat'ta çıkardılar. Müslümanları sindirmeye çalıştılar. Türkiye'de 16 yıl boyunca Türkçe ezan okundu, bunca yıl başörtüsü yasak, 28 Şubat zulümleri sürdü ama Türkçe ezan kalktı, başörtüsü yasak da kalktı, zulümler de bitecek bu ülkede. 28 Şubat çok yönlü bir operasyondur ve en büyük operasyon İslami kimliğin bir gereği olan başörtüsüne karşı sürdürüldü. Yasaklar milyonlarca insanı el ele tutuşturdu, protestolar, mitingler, eylemler, direniş sürdü, Ankara'ya yürüyüşler gerçekleşti, dilekçeler verildi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne gidildi. Leyla Şahin Davası vardı. BM'ye gidildi. Ama direniş hiç bitmedi. Sakarya, İzmit'te haffalarca sürdü direniş. Ama AK Parti iktidarıyla beraber görünür-günü yitirdi. Herkesin imtihamında, herkes yaptığıyla Rabbimizin karşısında hesabını verecektir. Her bireysel ömürte insanlar tek tek bir testten geçtiler. 15 yaşında bir kız çocuğu ödül aldı örtüsüyle, Kaymakam o kız platformdan indirdi, ama o kız Kaymakama döndü ve beni neden indirdiniz diye hesap sordu. Haklarımız ihlal edildi, zulme maruz kaldık ama bir yandan da hak mücadelesi vermeyi öğrendik. Kazançlarımız var, kaybettiklerimiz var.

Meryem Erat: 28 Şubat darbesi İslami kimliği hedef alan, toplumu kendi arzularına göre yapılandırmayı planlayanların gerçekleştirmiş olduğu bir darbe. 28 Şubat başörtüsü üzerinde yoğunlaşılmasına karşın vakıfların, demeklerin, yeşil sermaye olarak nitelendir-

dikleri ekonominin, imam-hatiplerin, Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören, el-Ezher Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin, kur'an kurslarının, sivil inisiyatifin olumsuz olarak etkilendiği çok vahim bir dönemdi. Bu süreç içerisinde başörtülü Müslüman kadınlar en büyük darbeyi aldılar diye düşünüyorum. İnancını yaşamak isteyen ve bu şekilde giyinmeyi tercih eden Müslüman kadınlar tarihteki en büyük zulme maruz kaldılar. Kamusal alan diye ortaya atılan tabirle neredeyse evlerimizin balkonuna bile başörtülü çıkıp çıkamayacağımız tartışılır hale geldi. Görevlerinde, okullarında başanlı olan kadınlarımız, kızlarımız sırf başörtülü oldukları gerekçesiyle hak ettikleri dereceleri alamadılar. Çocuklarımızın geleceğinden çaldılar. Onları istedikleri ve hak ettikleri şekilde okutmadılar mümkün olmadı. Kazandıkları okullarda okuyamadılar ya da imam hatiplere ve meslek liselerine getirilen haksız katsayı zulmüyle kazanabilecekleri okullardan mahrum edildiler. Kazanabilenler de ikna odaları kurulmak suretiyle bu okullarda başörtülüleriyle okuyamayacaklarını acı bir tecrübe ile öğrendiler. Hastanelere, adliyelere hizmet almak için bile bu şekilde giremediler. Özellikle öğretmenler üzerinde oluşturulan baskı bizi ya istifa etmeye mecbur etti ya da memuriyetten men edilmek suretiyle çalışma hayatımıza son verdi. Bizlere bu zulmü reva görenler görevden ihraç edilme sebebini de kamusal alanda huzursuzluk çıkarmak olarak nitelediler. Bu dönem bir insanın sadece 16-17 yılını değil tüm geleceğini etkileyen vahim kararlarla dolu bir süreç. Daha sonra getirilen afarla da birçok şeyin telafisini yapmak mümkün olmadı. Aradan geçen zaman insanların hayatlarını farklı şekillendirmelerine sebep oldu. Ataması yapıldığı halde okulun bahçe kapısından bile içeriye alınmayanlar görevlerine başlayamadılar, yüksek lisans eğitimi görenler yarım bırakmak zorunda kaldılar, zaten birçoğu da devam ettikleri okuldan mezun bile olamadılar. O dönemde yaşadığımız mağduriyetlerin giderilmesi için açtığımız davalar yargının yanlış kararları yüzünden olumlu neticelenmedi. Yaşanan ne varsa bu darbeye kim nerede ve nasıl yakalandıysa yakalanmış inşallah Allah katında kazanç hanesine bir şeyler eklemiştir. Bizler bu dünyanın bir imtihan yeri olduğuna inanıyoruz yaptıklarımızdan ve yapabilecek olduğumuz halde yapmadıklarımızdan sorumluyuz. Haksızlığa maruz kaldık ve bu haksızlığın giderilmesi için hukuki mücadelemizi mutlaka vereceğiz.

28 Şubat Davası hakkında genel bir bilgilendirme yapabilir misiniz?

Reşat Petek: 28 Şubat Soruşturması 2012 yılında, yargılaması ise 2013 yılında başladı. 481 mağdur müşteki var bu davada. Başlangıçta 75 tutuklu olmak üzere 103 sanık vardı. Bu sanıklardan 28 Şubat döneminin YÖK Başkanı Kemal Güzü dışındaki tüm sanıklar silahlı kuvvetler mensuplarından oluşuyor. İçlerinde emeklileri var, muvazzaf askerler var. Geçtiğimiz günlerde 30. Duruşması yapıldı davanın. 30. Duruşmaya kadar beşer onar tahliyeler gerçekleşti. Adli kontrol kapsamında bırakılanlar var. Tutuksuz olarak yargılamalar sürüyor. Şuanda yalnızca beş tutuklu sanık kaldı. Soruşturma kapsamında Cumhurbaşkanlığı, TBMM Darbeleri Araştırma Komisyonu, MGK Genel Sekreterliği, MIT Müsteşarlığı ve YÖK Başkanlığı başta olmak üzere ilgili tüm kurumlara yazılar yazılmış, soruşturma konusu edilen dönemle ilgili yazınmalar, toplantı tutanakları, raporlar ile tüm bilgi ve belgelerin gönderilmesi istenmiştir. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına, kamuoyunda Ergenekon ve Balyoz adıyla bilinen soruşturmaların kapsamında yapılan ara-malarda elde edilen tüm bilgi ve belgeler ile Batı Çalışma Grubu ile ilgili olabileceği değerlendirilen tüm bilgi ve belgeler ile müşteki Tamer Tatar'ın İstanbul CMK'nın 250. maddesiyle görevli Cumhuriyet Başsavcısı vekilliğine teslim ettiği ve kendisine kargo yoluyla tanımadığı bir kişi tarafından gönderildiğini iddia ettiği usul imzalı belgeler ile Genelkurmay Başkanlığı antetli CD soruşturma dosyasına gönderilmiştir. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilen usul imzalı belgeler ile iddianame içeriğinde "Genelkurmay antetli CD" olarak geçecek olan CD'nin incelenmesinden; Genelkurmay Başkanlığında "Batı Çalışma Grubu" adıyla bir yapılanmanın kurulduğu tespit edilmiştir.

28 Şubat Davası'nın seyri hakkında genel anlamda ne düşünüyorsunuz?

Av. Figen Şaştıncı: Bin sekiz yüz küsur sayfalık bir iddianameden oluşuyor dava. Bu iddianameye çok ciddi bir emek veren, özveriyle delilleri toplayan davanın savcısının çabası yadsınmaz. Savcı Bey 28 Şubat darbelerinin veya zihniyetinin ciddi anlamda yargılanmasına inanmış bir hukuk insanı. Bu anlamda her şeyden önce onun hakkını teslim etmek gerekiyor. Fakat Kamuoyunda iddianame çok güçlü, devlet zaten gerekeni yapar, yapacaktır denilerek davaya gereken ilgi gösterilmiyor. Kamuoyunda bunu söyle-

yen hukukçular da var, hukukla ilgisi olmayanlar da var. Mantık ve gerçeklikten uzak kalmış bu kişiler romantik bir hale kaymış durumda. İddianamenin tek başına iyi olması yeterli değildir. İddianame hazırlanmış, hâkimlere teslim edilmiş. O vakit burada savcının arkasında olduğumuzu göstermemiz gerekiyor. Benim hâkim heyetinin tarafsızlığı konusunda ciddi tereddütlerim var. Aktif olarak bir halidir bu davayı takip ediyorum. Ciddiyetsiz, "adil yargılanma" ilkesine aykırı birçok hareketle karşılaştım. Sanıklara sanık denmeyen, hürmet edilerek "sayın" şeklinde hitap edilen, sanıkların gültüğü, altlarına minder verilen bir yargılama ortamı var. Duruşma salonlarında telefonla konuşmak yasaktır normalde, tutuksuz yargılananlar telefonla konuşuyor bu davada. Davada Çetin Doğan Avukat Cahide Gülnur Sarı ve bena ciddi bir psikolojik baskı uygulamaya çalıştı. Mağdur avukatları sürekli suretle bize doğru bakıyor, sınırlarak, uzun uzun adam bize bakıyor, baskı kurmaya çalışıyor, bizde inatla kendisine baktık, artık kendilerinden korkmuyoruz, biz Hakk'tan korkmazsınız yalnızca. Korkmadığımızı görünce Çetin Doğan bir daha bize bakmadı. Reddi hakim talebinde bulunduk ama heyet bunu kabul etmedi. Tamamlanmış bir suç var ortada, duruşma salonunda tehditler bir tavır var ama bu isimler tuhaf bir şekilde tahliye ediyor, beraat etmediler ama tahliye ediliyorlar. "Batı Çalışma Grubu'ndan haberdar değildik, biz hiçbir çalışmanın içinde bulunmadık, Erbakan kendisi istifa etmiştir, MGK belgesini imzalamadık." diyorlar, bütün suçları reddediyorlar. Ama bunların hepsi devlet tarafından belgelendi. Bu reddetmeleri bir şey ifade etmez, hepsi belgeli. Meral Akşener'e bir tehdit savurmuştu Çetin Doğan o dönem. O tehdidi sanığa soruldu, Çetin Doğan hadsizlik ettim dedi, kabul etti, fakat madem dedi, böyle bir cümle ettiysen neden beni dava etmedi Sayın Akşener, dedi. Böyle küstahça açıklamalar içinde sanıklar. Meral Akşener o dönem dava etseydi ne demektir? Siz bütün yargı mensuplarını sindirmişsiniz, briefingler vermişsiniz kime, nerede, ne davaya açacaktı Akşener? Dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı Hikmet Köksal, Sincan'da tankları yürüttü. Kendisine soruldu, "bunu yapmaktaki amacınız ne diye..." "Amaç yok" diyor Hikmet Köksal, "sarıdan bir uygulamaydı" dedi. "Halkımız bunu güzelce izledi, hoşuna gitti halkımızın.", diyor. "Rutinse madem, 4 Şubat'tan önce veya sonra tank yürüttünüz mü o yolda?" şeklinde bir soru da ben sordum. "Hatırlamıyorum." dedi. Hakim o esnada, çapraz sorgu yapması gerekir, hakim soruyu önem-

semedi bile. MGK'nın hiçbir zaman birinci gündemi itiraca olmadı diye mahkeme heyetini kandırıyorlar. Ama biz belgelere ulaştık, çok defa birinci sıra itiraca ile mücadele gündem olmuş. İlham Kılıç altına imza atmış. Sordum kendisine, Genelkurmay'dan gelen bir belgeydi, ama kabul etmedi. Açıkça yalan söylediler.

Reşat Petek: Burada benim açımdan oldukça önemli. Öncelikle belirtmek gerekir ki, 28 Şubat davası yalnızca açılan bu davadan ibaret değil. Ankara Cumhuriyet Başsavcısı'nın iddianamesinden anladığımıza göre soruşturma devam ediyor, savcılık aşamasında. Soruşturma devam ederken, yapılan operasyonlarla, şunda yargılananlar tutuklandığı için, tutuklu olarak daha fazla bir mağduriyet oluşturmamak için, 103 sanık hakkındaki dosyayı tefrik ederek (ayırarak) onlarla ilgili ilk iddianameyi açtığını söylüyor savcı. Ama asıl soruşturma kaydının devam ettiğini iddianameden çıkarabiliyoruz. Demek ki 28 Şubat davası burada kalmayacak. 28 Şubat Davası, özü itibarıyla Batı Çalışma Grubu ile alakalı olan kesime karşı açılmıştır. Ama 28 Şubat'ın sivil aktörleri diyebileceğimiz, 28 Şubat darbesine iştirak eden, destek veren, sürecin hazırlanmasında tahrikçi, teşvikçi olan, finans sağlayan, medya desteği sağlayan ve her aşamada organize olan, örgütlü olan ve genel olarak aralarında bu darbenin gerçekleşmesine hizmet eden Medya, Üniversite, STK, Beşli Çeteler ile ilgili soruşturma devam ediyor. 28 Şubat'ın diğer ayakları nerede? Hep askere mi kaldı iş? Beşli çeteye, medyaya, sivil toplum örgütlerine, üniversitelere neden soruşturma yapılmıyor? Hakkı sorular bunlar. Fakat Hukuk açısından baktığımızda iddianameden soruşturmanın devam ettiğini açıkça anlayabiliyoruz. Yani 28 Şubat operasyonlarının devam edeceğini söyleyebiliriz. Belgeler toplanıyor, bilgiler elde ediliyor. Soruşturma devam ediyor. Soruşturma kimlere uzatır, kimler iddianameye uzatır bu hususta toplumun ayık olması gerekiyor. Toplum 28 Şubat davasına ne kadar ilgi gösterirse o derece 28 Şubat darbesinden ve çetelerden hesap sorulacaktır. Mevcut davada ben müşteki konumdayım, Tanrı Çiller, Merve Kavakçı, dönemin bazı siyasileri, üniversite öğretim üyeleri olmak üzere toplam 481 kişi var şikâyetçi olarak. Ama biz çok iyi biliyoruz ki 28 Şubat'ın mağdur ve mütekelileri çok daha fazla. Davayı takip konusunda en azından "Ben de Mağdurum!" demek konusunda bir gâfler içerisindeyiz. Nasıl olsa diyorlar, biz oyumuzu vermekle bu sorumluluğu üzerimizden atık, gertsini

devlet, hükümet yapsın... şeklinde bir geri çekilme olduğunu görüyoruz. Hukuki durum, özellikle hukukçu olmayanlar tarafından kendilerince haklı bir taraf var, yeterince bilinmediği için şöyle bir beklenti var: Balyoz, Ergenekon davasında vatandaşın şikayetleri üzerine bu davalar yürümedi, diyorlar. Bir ihbar, bir gazeteci ihbarı ve belgeleri vermesi üzerine soruşturma açıldı ve sonuçlandı bile. 29 Şubat'ta böyle gider, diyerek düşünüldü. Bu bir yere kadar doğrudur.

Av. Cahide Gülnur Sarı: 28 Şubat davasının seyri hukuki anlamda sıkıntılı gidiyor. İddianamenin kabulünün ardından sanıkların savunmasına geçildi. Mahkeme heyetinin yanlış olduğunu düşünmek istemiyorum ancak belki de karşılarındaki sanıkların bir zamanlar sokaklarda tank yürütebilecek, koskoca bir ülkenin başbakanını dahi tahakküm altına alabilecek kadar güçlü olmaları sebebiyle üzerlerinde bir baskı hissediyor olabilirler. Duruşma salonunda müşteki vekilleri ile savcı, müdafilerin ve sanık yakınlarının sözlü tacizlerine maruz kalıyor. Mahkeme başkanı sanıklara ve müdafilere gösterdiği tavın müşteki vekillerine göstermiyor maalesef. Ben Hukukçu Kadınlar Platformu'nun da üyesi olduğu 28 Şubat Platformu adına duruşmaları gündelik birkaç gün takip edebildim. Duruşmada kesinlikle adil yargılama ilkesi zedelenmiş durumda. Bu anlamda davanın sahipsiz kalmaması gerektiğini o dönemde dolaylı ya da doğrudan mağdur olan herkesin davaya müdahil olmaları gerektiğini düşünüyorum. Mühim olan sadece iddianame değil, Türkiye'nin artık darbelerle en ağır şekilde hukuki tepkiyi gösterebilecek bilinç düzeyine ulaşması ve bunu göstermesi gerekiyor. Şunu da eklemem gerek, duruşmalara bizden önce katılan başörtülü avukat arkadaşlarımızın bizlere aktardıkları izlenimler çok daha olumsuzdu. Ancak bizlerin davaya sahip çıkmaya başlamasıyla sanıkların kibrinin az da olsa kırılmaya başladığını gözlemledim. Bu anlamda davanın sahipsiz kalmaması gerektiğini o dönemde dolaylı ya da doğrudan mağdur olan herkesin davaya müdahil olmaları gerektiğini düşünüyorum. Mühim olan sadece iddianame değil, Türkiye'nin artık darbelerle en ağır şekilde hukuki tepkiyi gösterebilecek bilinç düzeyine ulaşması ve bunu göstermesi gerekiyor.

Meryem Eren: 28 Şubat davası kamuoyunda sanki bitirilmek isteniyor gibi bir izlenime sahip. Ama hukukçularımızın yaptığı açıklamalar sayesinde duru-

mun böyle olmadığını görüyoruz. 103 sanıklı davada tahliyelerin olması bizi yanlış düşünmeye sevk ediyor. Tahliyenin beraat etmek olmadığını tekrar etmek sanırım içimizi biraz olsun rahatlatacaktır. Şu bir gerçek ki bu darbe milyonların hayatını etkileyen bir süreçti. İçin garibi davanın seyrine bakıyorum da bu davaya müdahil olan bu süreçten olumsuz etkilenen kimse olmamış zannına kapılıyorum. Bizim en büyük hatamız belki de hak taleplerimizi mahkeme-i kübraya havale etmek. Öğretmenler olarak üzerimize düşen sorumluluğu yerine getirebilmek adına 28 Şubat darbesiyle memuriyetten men edilmiş, istifa etmek zorunda kalmış, görevine hiç başlayamamış arkadaşlarımızı bir araya getirebilmek beraberinde haklı mücadelemizi yürütmek için 28 Şubat Öğretmenleri Platformu'nu kurduk. Ayrıca 28 Şubat platformu ile birlikte bir yol haritası çiziyoruz. Adaletin var olduğuna inanım tam. Eğer biz haklı davamızın takipçileri olursak dava lehimize sonuçlanacak ve bu ülke bir daha böyle darbelerle tanıklık etmeyecek.

Av. Yasin Şamlı: Dava süreci maalesef çok kötü gidiyor. Bu davanın mağduru kimseler bu davaya neden bu kadar ilgisizler, bunun üzerinde ciddi şekilde kafa yormak gerekiyor. Tahliyeler oluyor, tutuklu sanık sayısı beş kişi kaldı. Tahliye beraat değildir. Tutuksuz yargılananlar da bu davanın neticesinde ceza alabileceklerdir. Toplumda bir kafa karışıklığı var bu adamlar neden bırakıyorlar şeklinde? Tutuksuz yargılanıyor bu kimseler. Mahkeme heyeti tutuklunun durumunu her şeyin önünde tutuyor. Davanın seyrine bakarsak, duruşmalarda yaşananlara bakarsak, kamuoyunda bu davaya verilen tepkilere bakarsak, davanın iyi gitmediği çok net olarak görünüyor. Fakat bu suçun en büyük delili mahkeme kararları ile zaten ortada. Başörtülü öğrenciler mahkeme kararlarıyla atıldı. Haklarında açılan bir sürü soruşturma var mağdurların. Ordudan atılan subaylar YAŞ kararlarıyla atıldı. Bunlar devletin belgeleridir. Ama yine de mağdurların bu davaya sahip çıkmaması çok hazin bir durum. Vakıf ve dernekler hakkında kapatma davaları açılmış, bu demek ve vakıfların temsilcileri nerede? Suçları zarar görenler nerede? Bu nasıl bir duyarsızlık anlamak mümkün değil! Mağduriyetler dile getirilmeli mahkemede. Bu çok önemli. Duruşmaları sürekli takip eden avukatlar, sanıklara sanık bile denmediğini ifade ediyorlar. Adil yargılama ilkesine çok aykırı şeyler oluyor. Mahkeme heyeti kesinlikle tarafsız olmaları gerekiyor. Tarafsız

olmak yetmez. Tarafsız da görünmek zorundadırlar. Tarafsız görünemiyorlarsa bu bile Adil Yargılama ilkesine aykırılık ortaya çıkar.

Av. Fatma Benli: 28 Şubat duruşmaları başlamadan önce 1-1.5 yıl tutuklu olanlar vardı. Kamuoyunda tahliyeler gerçekleşiyor, ne oluyor diye bir endişe var. Bunda endişe edilecek bir şey yok. Türkiye'de Ceza davaları devam ederken yargılama uzun sürdüğü için uzun tutukluluk süreleri ortaya çıkıyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nden birçok kez uyan almışız. Uzun tutuklulukta çok fazla mağduriyet çıkıyor ortaya. Bu konuda mahkemeler daha fazla uyan almamak için uzun tutukluluk yerine, tutuksuz yargılama yoluna gidiyor. Hukuk düzenimizde Ceza davası devam ederken, belli kriterler, mesela delillerin karartılması tehlikesi, kaçma ihtimali yoksa tutuksuz yargılama esastır. Normal olan budur. Batı Çalışma Grubu şuan yargılıyor, her şeye erişebilen adamlar bunlar, soruşturma aşamasında bu adamları tutuksuz yargılamış olsaydınız muhtemelen deliller karartılabilirdi. Ama şuan kovuşturma aşamasına geçildi. 1200 sayfa iddianame yazılı, deliller toplandı. İçeride tutuklu olmanın çok fazla anlamı yok. Tutuksuz yargılama ile tutuklu yargılama arasında çok fazla bir fark yok. Onlarca klasör belge var, birçok belge var, TBMM Darbeleri Araştırma Komisyonu raporları var. Her şey apaçık ortada. Batı Çalışma Grubu'nun Medya, Üniversite ve daha birçok yere talimat verdiği belgeler var. Balyoz, Sarıkoz, Ay Işığı darbe girişimleridir. Başarısız oldular ama yine de çok yüksek cezalar aldılar. Ama 28 Şubat gerçekleştirilmiş ve bir hükümet düşüren darbedir.

Reşat Petek: Davayı vatandaş adına Cumhuriyet Başsavcısı takip edecek, ama bu dava üzerinden tam 13 yıl geçmiş. 13 yıl sonra, ulaşabildiği belgeleri, delilleri, mağduriyetleri bu dosyaya koyuyor. Birisi çıkıp "ben de mağdurum" demezse yeterli delil çıkabilir mi? Çıkamaz. Bu noktada bu işin mağdurları kimlerse, kim olursa, hangi Müslüman bu işten zarar görmüşse bu davayı takip etmek ve davanın aydınlatılmasında sorumluluk üstlenmelidir. Belki çok daha geniş bir ekip çalışmasıyla bu işin örgütlenmesi gerekiyordu aslında ama olmadı. Ama Batı çalışma grubu adına hâlihazırda duruşmaları devam eden davaya ait çok miktarda belge, delil var. Sanıkların pek çoğu illegal toplantılara katıldık, toplumu yönlendiren, tahrik eden pek çok toplantılara iştirak ettik diyorlar, fakat biz bir

hiyerarşik düzen içerisinde bu toplantılara katıldık diyorlar. Komutanlar emretti biz yaptık diyorlar, inkar edenler de var. Diğer davalardan farklı olarak bu davanın bir özelliği daha bu davanın gerçekleşmiş bir darbe üzerine kurulmuş olmasıdır. Diğerleri mesela Balyoz davası, bir darbe teşebbüsüdür. Ergenekon davası Türkiye'de darbelerin zeminin hazırlanması için ülkede kaos ortamı oluşturmaya yönelik faili meçhul cinayetlerden, her an bir kargaşa ortaya çıkaracak alt yapıyı örgütlü bir şekilde yöneten ekibin yargılanmasıydı. Bir zihniyetin yargılanmasıydı. 28 Şubat gerçekleşmiş bir darbedir. 28 Şubat'ta Refah-Yol hükümeti zor kullanmak suretiyle, tehdit kullanmak suretiyle, psikolojik harp teknikleriyle merhum Erbakan istifa zorlanmıştır, akabinde atamıyla bir Başbakan atanmıştır, Mesut Yılmaz Hükümeti. TCK'nda iskât etmek tanımına karşılık düşen bir darbeydi bu. O dönemde ceza idamı. 2002 sonrası idam kalktı fakat bu kadar ağır hükümet düşürmenin cezası. Bu darbenin mağdurları var. Silahlı Kuvvetler bünyesinde mağdurları var. Üniversitelerde, medyada, atılan öğretmenler, okullarından atılan öğrenciler var, okullarından uzaklaştırılan öğrenciler var. Başörtüsü sebebiyle okuyamayan hanım kardeşlerimiz var. İdari faaliyetlerden atılanlar var. Yargı görevinden esnafa kadar mağdurları var. Sermayenin yeşil karmız diye ayrıldığı. Yeşil sermayenin üzerine gidildiği ve bu kimselerin iflasa sürüklendiği bir dönemden geçtik. Bu mağdurları 28 Şubat soruşturmasına, kovuşturmasına şikayette bulunup katılmalıyız. İki aşamayı özellikle ayırtıyorum. Her ikisine de soruşturma ve kovuşturma aşamalarına şikayette bulunmalıyız. Savcının elini çok güçlendirecek ve tarihi bir vesika olarak o dosyaya girecek. Darbeleri araştırma komisyonu TBMM bünyesinde yüzlerce kişiyi dinledi. Onunla ilgili üç ciltlik bir rapor yayınladı. Tarihi bir vesika. Orası bir yargı makamı değil, yaptırım yok ama tarihe not düşülmüş oldu. Bu çok değerli bir işi aslında.

28 Şubat mağdurları davaya neden bu kadar ilgisizler?

Av. Cahide Gülnur Sarı: Zannederseniz 11 yıldır iktidarda olan AK Parti iktidarının getirdiği özgürlüklerin ve ekonomik gelişmelerin estirdiği ferah rüzgârın bunda etkisi var. Sosyo-ekonomik düzey arttıkça insanların gündemleri değişiyor. Müslümanlar olarak biraz rehavete kapıldığımızı katındayım. Bir daha böyle şeyler hiç başımıza gelmezmiş gibi davranıyoruz.

“

Reşat Petek: “28 Şubat Davası, özü itibarıyla Batı Çalışma Grubu ile alakalı olan kesime karşı açılmıştır. Ama 28 Şubat’ın sivil aktörleri diyebileceğimiz, 28 Şubat darbesine iştirak eden, destek veren, sürecin hazırlanmasında tahrikçi, teşvikçi olan, finans sağlayan, medya desteği sağlayan ve her aşamada organize olan, örgütlü olan ve genel olarak aralarında bu darbenin gerçekleşmesine hizmet eden Medya, Üniversite, STK, Beşli Çeteleri ile ilgili soruşturma devam ediyor. 28 Şubat’ın diğer ayakları nerede? Hep askere mi kaldı? Beşli çeteye, medyaya, sivil toplum örgütlerine, üniversitelere neden soruşturma yapılmıyor? Haklı sorular bunlar. Fakat Hukuk açısından baktığımızda iddianameden soruşturmanın devam ettiğini açıkça anlayabiliyoruz. Yani 28 Şubat operasyonlarının devam edeceğini söyleyebiliriz. Belgeler toplanıyor, bilgiler elde ediliyor. Soruşturma devam ediyor.”

Hükümet halleder, ne de olsa birileri vardır davaya sahip çıkacak ilgilenecek kamu insanları bir şeyler yapmaktan ahkoyuyor. Biraz da kamuoyunda Balyoz, Sankiz, Ayrıyış ve benzeri adlarla bilinen darbe planları nedeniyle yangınlamaz zannedilen paşaların yangınlıpa cezalandırılması insanları “birileri yapıyor” rehavetine kapılmalarına sebep oldu. Belki de bu noktada davayı aktif olarak takip eden bizler sesimizi duyurmakta ve davaya alaka göstermelerinin gerekliliğini anlatmakta yetersiz kalıyoruz. Bu dava bizim davamız, derece yapacak paşayı aldığı halde istediği okulda okuyamayan katıyıcı mağdurların, başörtülü olduğu için okul kapısında bekleyen başörtülülerin, namaz kıldığı ya da eş başörtülü olduğu için görevinden atılanların, faaliyetlerinden ötürü kapanan vakıf ve demeklerin, yeşil sermaye diye fişlenen müteşebbislerin davası. Bu anlamda 28 Şubat döneminde sıkıntı çeken demeklere çok iş düşüyor. İsmi herkesçe malum olan derneklerin kuruluş amaçları 28 Şubat ile ilgili onlardan bir tenezzül ilgi göstermelerini beklemek çok üzücü ve şaşırtıcı. İnsanların bir kısmı ise psikolojik olarak o dönem yaşadıklarını zihinlerinin en arka odalarına atmış durumda. O günlerde yaşadıkları sıkıntıyı dile getirmelerini bırakın hatırlamaları dahi aynı acıyı çektiyor. Bazıları tamamen Allah’a havale etmiş durumda ancak yeryüzüne halife olarak gönderilmiş kulluk bilinci dünya hayatında da bu sorumluluğu yerine getirmeyi gerektiriyor. İddianamenin güçlü olması savcıyla alakalı bir durum. Savcı bey T.C. hukukunun kendisine verdiği yetki sınırlarında görevini yerine getiriyor. Hükümetin işi davayı takip etmek yargıya müdahale etmek değildir. Herkes mahkeme-i kübrada kendi

hesabını kendi verecek. Bize sen ne yaptın diye sorulacak. Allah’a karşı biz de: “senin nasib ettiğin imkânlar ölçüsünde bunu yaptık Rabhim” diyebilmeliyiz. O nedenle mühim olan bizim kul olarak neler yaptığımız, hükümetin ya da onun bunun ne yaptığı değil. Bir üstadımızın dediği gibi: “Herkes kendine yakışanı yapar.” O dönemde ve sonrasında hukuksuz uygulamalar nedeniyle dolayı ya da doğrudan haklı gasp edilen herkesin davaya müdahil olmak için dilekçe vermesi lazım. Bu çok masraflı gerektiren ya da devamlı olarak Ankara’ya gidilmesini gerektiren bir durum değil. Ancak atılan her adım kıymetli var. Mısır darbesi için meydanlarda gösterdiğimiz ıstıyak bu dava için de göstermeliyiz. Bu konuda internet sitelerinde dilekçe örnekleri mevcut. Aynı zamanda 28Şubat Platformunun oluşturduğu avukat kadrosuna da vekalet vermek yada danışmak için başvurulabilir.

Meryem Eren: Sanırım bu konuda yaşananlar çok etkili. Hayatlarında mahkeme salonuna girmemiş birçok mağdur var. Yaşadıkları travmatik olaylar mağdurları davaya müdahil olma noktasında olumsuz olarak etkiliyor. Ancak şunu kesinlikle kabul etmeliyiz ki sanıkların yürüttüğü psikolojik hareketi ancak davaya müdahil olarak, bizzat mahkeme salonuna gidip davayı takip ederek kırabiliriz. Davaya Ankara’da 18 Kasım günü katıldığımızda gözlemlediğim kadıyla bizlerin orada sadece başörtülerimizle bulunmamızın, onların gözlerinin içine bakmamızın bile sanıklar ve yakınları üzerinde müthiş yıkıcı bir etkisi oluyor. Bu dava sahipsiz kalmamalı. Bu darbeden etkilenen sadece birkaç öğretmen, öğrenci, sermaye, asker değil. Koca bir gele-

cek ipotek altına alındı, hayatlar çalındı, genç nesiller heba edildi. Tüm vakıf, dernek ve cemaatler bir araya gelerek egomuzdan kurtulmalı ve sanıkların kendilerine olan özgüvenini çökertmeliyiz. Sadece izlemek için bile olsa o mahkeme salonunda başörtüsüyle dimdik durabilecek kişiler olmalıyız ve en azından bir kere bile olsa davanın görüldüğünde tarihi tanıklık etmeliyiz.

Av. Fatma Benli: 28 Şubat süreci bir travma sürecidir. 28 Şubat mağdurları üzerinde bir travma yarattı. Ama şunu açıkça söylemeliyiz ki bir şekilde bu davalara katılmak zorundayız. En azından şikâyet dilekçesi verip bunları kayda geçirmek zorundayız.

Av. Figen Şaşkın: Bu durumun üç sebebi var bana kalırsa. Birinci planda AK Parti hükümeti artık her şeye hakim, bizim kendimizi yıpratmamıza yormamıza gerek yok. Hükümet her şeyi halleder, davanın açılmasında zaten AK Parti hükümetinin sağladığı demokratikleşme, özgürlük ortamı sayesinde oldu gibi yaklaşımlar var. İkinci sebep ki, bu çok ciddi bir sebeptir, 28 Şubat dönemini yaşayan ve yaşadıkları şeyler sebebiyle kendilerinde bu halin travmaya dönmesi hali var bilinçaltılarında. O insanların ruhanlarından, bedenlerinden tanklar geçmiş gibi. Her şeye karşı üzerlerinde müthiş bir yorgunluk var. O döneme ait bir şey açıldığında, bana "Figen... O zamanları konuşmayalım. Ben o yılları konuşmak istemiyorum." diyen arkadaşlarım var. Bu ruh halini çok iyi algılamak gerekiyor. Kimseyi yargılamayız. Herkesin direnç kabiliyeti aynı değil. Üçüncü bir sebep de yargılamaya katılmak isteyen, mütekele olmak isteyenleri toparlamak noktasında organizasyon eksikliği var. 28 Şubat Davası Platformu kuruldu, bu bir eksikliğe cevap veriyor. Biz başkanlığını yürüttüğüm Hukukçu Kadınlar Platformu olarak "28 Şubat Davası Platformu"na katıldık. Bu Platformun icra heyetindeyiz. Bu davaya hassasiyet göstermek bir izzet meselesidir. Gelecek nesiller adına bu

davaya sahip çıkmak durumundayız. 28 Şubat davasına katılmazsak, emek vermezsek yarım bizden sonra gelecek nesillerin de hakkına girmiş oluruz.

Reşat Petek: Mahkemeler yüz yüzelik ilkesine göre davanın mağdurlarını dinlemek isterler. İşlenen suçtan nasıl zarar görmüşler, hem maddi hem de manevi açıdan nasıl zarar görmüşler, bunu mahkeme yüz yüzelik ilkesi çerçevesinde dinlemek ister. Bu ilke gereği yapılacak dinleme mahkemenin gödi-

satımı etkileyecektir. Mahkemede sanıklar savunma hakkı çerçevesinde, geçmişte yaptıklarını inkar edecek öyle açıklamalarda bulunuyorlar ki... Diyorlar ki, bu isnatlar külliyen yalan, biz hükümet filan devirmedik, biz hükümetle gayet iyi geçiniyorduk, merhum Erbakan'ın o dönemdeki beyanına bakın diyorlar, bizi övmüştür, hükümete baskı yapmadık, irtica tehlikeyi kendilerine anlattık, kendisi bizimle tam bir işbirliği içinde olduğunu ifade ediyordu. Kimse namazına, kılığına, kıyafetine, ihadetine bir müdahalemiş olmadı diyorlar. Bu beyanların karşısında az sayıda mağdur var. Çetin Doğan açıklamalarda bulunurken mağdurlardan biri mahkeme salonunda ayağa kalktı ve bir anda bağırarak, ben yalnızca namaz kıldığım için 6 gün bana hapis cezası verdin diyor. Mahkeme reisi de izinsiz konuştum, atın bunu dışarı diyor ve adamı dışarı atıyorlar. Yargılama sürecinde böyle bir tarafsızlığın

üzerine gölge düşmüş, reddi hakim gerekçeleri ortaya çıkmış, mahkemenin sanıklardan yana tavır aldığı izlenimini veren, o algıyı oluşturan bir tavrı var. Mağdur ve mütekeleler işte bu sebeple mahkemede yerini almazlar. Mağdur ve mütekele avukatların davada yerini almaları lazım, yüksek bir katılımı yerini almaları lazım. Sanık avukatları, sanık yakınları, sanıklar orada. Salon hakimiyeti sanıklar ve avukatlarında tabir yerindeyse. 28 Şubat psikolojik bir hareketi neticede. İrtica tehlikesi yutturulmak istendi medya, sanatçılar, sivil toplum

Av. Fatma Benli: "Bu davanın neticesinde kim ne kadar ceza almış, alacak önemli değil. Burada önemli olan bir zihniyetin yargılanmasıdır. Benim için önemli olan mahkumiyet almaları değil, bu davanın açılmasıdır. Bu zihniyetin yargılanırken ne kadar bu işe su taşıyoruz bu çok önemlidir... Birileri canı istediği gibi darbeye teşebbüs edemesin. Burada ciddi şekilde tavır koyulması gerekiyor. Biz gitmezsek bu davaya kimse gitmeyecektir. Hiç olmazsa bizden sonra gelecek nesilleri düşünmek zorundayız."

örgütleri vs. yoluyla. Davada psikolojik hareketi çok iyi bilen sanıklar var. Aynı sahneyi mahkemede gerçekleştireyorlar. Yargılananlar konunun uzmanı, her biri general, albay, yarbay üst düzey subay... Toplum nasıl etkilenir, nasıl bir yere kanalize edilir bunun, asıl hedefe varmak için diğer unsurlar bertaraf edilirler profesyonel olarak eğitimi almışlar. Bu adamların karşısında da devlet gereğini yapacak diyerek, arada bir izlemeye gelen 28 Şubat mağdurları ve çok az sayıda avukat var. Böyle bir pozisyonda dava adil yargılanma ilkesine uygun olarak yürütülüyor mu, burada şüpheli bir durum ortaya çıkıyor. Toplumda bu kuşku çok arttı. Sanıklara sanık muamelesi yapılamayan bir yargılamayla karşı karşıyayız. Efendi, beyefendi diye hitap ediyorlar bu sanıklara. Evrensel hukuk gereği elbette sanıklara kötü muamele yapılmasını istemeyiz. Sonuna kadar savunmalarını yaparlar. Fakat burada kamuoyunu rahatsız eden bir durum ortaya çıkıyor. Adaletle muamele edilmesini talep ediyoruz biz. Mağdur izinsiz bile konuşmuş olsa, hâkim onu önce ikaz eder, söz alın öyle konuşun der ama mahkeme bu adama ikaz etmiyor, hemen dışarı atıyor. Basına intikal ediyor, sanık davada cep telefonuyla konuşuyor, burada büyük bir sıkıntı var. Bu sıkıntılar aşılabılır. Davaya sahip çıkmak zorundayız. Mağdurlar davaya sahip çıkmak zorunda, davayı takip etmek zorundadırlar.

Acaba Ankara 13. Ağır Ceza Mahkemesi'ndeki heyet 28 Şubat döneminde brifing alan heyet miydi?

Reşat Petek: Genç üyeler var ama yaşlı üyeler de var tabii mahkemede. Enteresan bir soru aslında bu...

Av. Cahide Gülmur Sarı: 28 Şubat darbeleri açık bir biçimde yargıyı baskı altına alarak yargı mensuplarına talimatlar verdiler. Herkesin malumu bir komutan "biz lojman yakınına bomba atarak hâkim ve savcılarla hizaya getirdik" deme cüretini gösterebildi. İdeolojinin değil tabii Hukukun gereğini yerine getirerek adil kararlar veren brifinglerdeki talimatlara uymayan hâkim ve savcılar görev yerleri değiştirilerek sürgüne gönderildi. O dönemde görev yerine kadar üstüsünü takan hâkime hanımlardan yaşadıkları baskı nedeniyle tamamen açılmak zorunda kalan oldu. Çok yakın bir zamanda başörtülü anaokulu öğretmenin yaşadıklarına ve ardından Ergenekon terör örgütünün planladığı Darıyay saldırısına şahit olduk. Mahkeme heyeti o dönemde brifing almış mıdır emin değilim zira bana yazarak genç geldiler. Hata müşteki vekillerinden Av. Hüsnü Tuna bu konuyla ilgili bir soru da yöneltti sanık

üzerinden heyet başkanına ancak net bir cevap verilmedi maalesef. Benim iştirak ettiğim duruşmalarda savunmasını veren sanıklardan ikisi brifing meselesi için "biz brifingle yargı mensuplarına talimat vermedik sadece tavsiyede bulunduk" dese de bunun talimat mı tavsiye mi olduğu herkesin malumu. TSK'nın görev ve yetkileri arasında yargı mensuplarına tavsiye niteliğinde toplantı yapmanın olmadığı da aşikar. 28 Şubat tarihinden itibaren idare aleyhine açılan davalarda sayısındaki artış, 28 Şubat'taki hukuksuz işlemlerin tesadüf olmadığını somut istatistiklerle kanıtlamaktadır. Genelkurmay Başkanlığı'nın yargıda başlattığı muhtıra niteliği taşıyan brifinglere modern ve sosyal bir içerik kazandırıldı. Genelkurmay, vermiş olduğu brifinglere sınırlı imkanlar dolayısıyla davet edemediği basın, demek, vakıf, sendika, sanayici vb. gibi toplumun değişik kesimleri için "İrticai faaliyetler konulu brifing video kaset ve kitapçık haline getirerek tüm Türkiye'ye dağıttı."

Av. Figen Şaştım: Neden olmasın. O dönem yargı mensuplarının tamamına yakını bu brifinglere katıldı. Belki o dönem akademideydi. Akademide olanlar kesinlikle almışlardır. Oyle olmasa da gerek yok. Biz ilkokuldan beri militarist eğitim kuşağına aldında büyütürüz. Askerlerin ülkenin sahibi olduğu bir psikolojiyle eğitildik. Milli güvenlik dersleri okutuldu hepimize. Bunların amacı neydi? Toplumun hafızası askere kutsallık atfetme üzerine yönlendirildi. Kemalist eğitim sisteminin neticesiydi bu. Anı dayatması daha yeni kaldırıldı. İlkokuldan bu yana tek tip eğitim dayatmasıyla büyüdük. Rabbimiz kutsal nedir bize öğretti, ama bize suni kutsallar öğretiler. Yargı mensupları da milli eğitim ideolojisinden en az bizim kadar etkilendiler. Brifing almasalar bile bu mantıkla sanıklara tarafız davranılamıyor. Çünkü karşılarında paşalar var.

Av. Yasin Şanlı: Bir çok hakim ve savcı bu brifinglere katıldı. O dönem bu brifinglere katılmayan çok çok az insan vardı. Muhtemelen o günkü konjonktürde, bir çok hakim ve savcı istemeden bu brifinglere katılmış olabilirler. Bir hukukçu bu şekilde bir brifinge davet edildikleri zaman toptan bunu reddetmeleri gerekirdi. Ama maalesef böyle bir tepki göremedik. Ve bu kimse-ler birilerinin mağası haline gelmiştir.

Stizler mağdurları örgütlemek için 28 Şubat Platformu adı altında bir yapılmaya giderek çalışmalar yapıyorlarsanız, ne gibi faaliyetler yürütüyorlarsınız?

Reşat Petek: Davanın başlamasıyla birlikte 28 Şubat sürecinden zarar görenlerin bu konudaki sorumluluklarını hatırlatmak ve onları örgütlemek için bu türden bir yapılanmaya gitmeyi zorunlu gördük. İstanbul'da ve Ankara'da sivil toplum kuruluşlarının katkısıyla oluşturduğumuz bu platformu. Bu platform ne yapıyor? Vakıf ve derneklerin desteğiyle sürekli davayı takip edecek avukatları görevlendirdik. Profesyonel olarak her gün davayı takip eden 5 avukatı görevlendirdik. Mağdurların da vekiliydi bu avukatlar. Hukuki yardım ve bir koordineyi ifade ediyor bu platform.

Platformun İstanbul ayağının başkanlığını ben yürütüyorum. Avukat Yasın Şanlı, Avukat Cüneyt Toraman, Mehmet Ali Devicioğlu, ASDER'den Bülent Demir, Hüsnü Tuna, Hukukçu Hanımlar Platformundan Başörtülü Avukatlar var,... Kalabalık bir platform. Bir icra heyeti kurduk, yanında tabii daha geniş bir yapılanmamız var, kurum ve derneklerin temsilcileri var. Platform içinde Özgür-Der, Memur-Sen, Hak-İş, ONDER, Ensar Vakfı, Mazlum-Der, 28 Şubat Mağduru Öğretmenler Platformu var. Bireysel katılan mağdurlar var. Adaleti Savunular Derneği çatısı altında bir sekreterya oluşturduk. O sekreterya vastasıyla işlerimizi yürütüyoruz. 18 Kasım'da devam edecek olan duruşmaya müdahil olmak isteyenler, hem onlara hukuki danışmanlık yapacağız ve hem de bizzat orada olmak isteyenleri vasta tedarik ederek İstanbul'dan toplu gidişleri organize ettik. 18 Kasım'daki duruşmaya toplu halde gidiyoruz. Platform hem davayı takip edecek ve hem de mağdurları organize edecek.

Davada müdahil başörtülü avukat var mı?

Reşat Petek: Var. Benim avukatım var. Özellikle olmasını istedim, 28 Şubat darbecilerinin karşısında özellikle istemiştim Başörtülü bir avukatı. Av. Figen Şaşım var. Av. Fatma Benli var. Kendileri davayı takip ediyorlar. 28 Şubat davası günlük devam ediyor. Herkesin işini gücünü bırakıp bu davayı takip etmesi de öyle mümkün değil. Platform aslında bu ihtiyacı karşılamak için ortaya çıktı. Tekrar tekrar burada altını çizmek gerekiyor, bu dava çok tanhisi bir dava ve 28 Şubat gibi zalimane bir süreçten her kim mağdur olmuşsa buraya katkıda bulunmalı ve adaletin tesisi için üzerine düşeni yapmalıdır. Darbelerle yüzleşmek de bir anlamıyla budur işte. Havuza süt dokme hikayesi aslında bu. Herkes havuza süt doküleceğini zannederek su döküyor, sabah bakıyoruz ki havuzda bir damla süt yok. Karanlıkta herkes demiş ki başkası süt

dökerken bizim su görünmez. Maalesef durum biraz da böyle. Toplantılar yapıyoruz, her yeni gelen temsilci başkasını suçlayarak başlıyor konuşmaya, herkes birbirinden şikâyetçi aslında ama herkes kendisine gelip bu havuza süt dökmelidir. Bu zaman şikâyet zamanı değil. Hepimiz sınavdayız, amellerimizin hesabını tek tek vereceğiz.

Davanın neticesi ne olur? Yargılananların ceza almama ihtimalleri var mı?

Av. Cahide Gülmur Sarı: İddianamenin muhteviyatına ve müşteki dilekçelerinin içeriğine bakılırsa ümitsiz olmamak lazım. Batı Çalışma Grubu'nun yaptıkları ortada. Ancak yargılamanın gidişatında sanıklar verdikleri ifadelerde ve savunmalarla "bilmedim, görmedim, duymadım" havasındalar. Sanıkların çoğunun tutuksuz yargılanması insanların bir kısmında dava düşüyor düşüncesine yol açsa da uzun tutukluluk sürelerinin kamuoyuna mal olmuş Ergenekon, Balyoz gibi davalardaki gibi tartışmaya yol açmaması ve hak kaybına sebep olmaması için çok uzun tutulmaması gerekiyor. Ben davadan bütünüyle ümidimi kaybetmiş değilim. Reşat Petek'in başkanlığını yaptığı 28 Şubat Platformu'nda sekreteryasını yürüttüğüm Hukukçu Kadınlar Platformu olarak aktif biçimde çalışıyoruz. Kendi aramıza görev paylaşımında bulunduk. Ancak bizim yaptıklarımız şu aşamada yeterince fayda vermiyor. Bu iş için ciddi anlamda organize olunması, bir bütçe oluşturulması ve davada müşteki vekili olarak görev alan avukatların ve mağdurların aralarındaki iletişimin kuvvetlendirilmesi lazım. Bu iş sadece bireysel çabalarla yürütülecek bir iş değil, çok ciddi bir biçimde çalışma yapılması gerek. Gerek çapraz sorgularda gerekse müdahillik taleplerinde iddianame ile paralel gidecek şekilde hukuki bir mücadele vermek gerekiyor.

Av. Figen Şaşım: Zaman gazetesi 28 Şubat darbesini darbeye teşebbüs olarak vermiş. Bu, teşebbüs aşamasında kalmış bir darbe girişimi değil, hal gibi darbedir. Herkes bu konuda ortak akla sahiptir. Dindar, liberal, namus sahibi solcular buna darbe diyor. Ne demek darbe teşebbüsü? Müşteki, müdahiller tarafından bu yargılama esnasında ciddi bir takip olursa, toplum bu davaya sahip çıkarsa, bu insanlar hukuk sistemimiz içinde hak ettikleri cezayı alacaklar, alınabilirler. Savcının iddianamesi yargılamada tek başına yeterli değildir. Ben bu konuda çok iyimser değilim. Biz karşı olarak tavır koymazsak, baskın çıkmazsak

“

Av. Cahide Gölner San: “Mühim olan sadece iddianame değil, Türkiye’nin artık darbelerle en ağır şekilde hukuki tepkiyi gösterebilecek bilinç düzeyine ulaşması ve bunu göstermesi gerekiyor. Şunu da eklemem gerek, duruşmalara bizden önce katılan başörtülü avukat arkadaşlarımızın bizlere aktardıkları izlenimler çok daha olumsuzdu. Ancak bizlerin davaya sahip çıkmaya başlamasıyla sanıkların kibrinin az da olsa kınımaya başladığını gözlemledim. Bu anlamda davanın sahiptir kalmaması gerektiğini o dönemde dolaylı ya da doğrudan mağdur olan herkesin davaya müdahil olmaları gerektiğini düşünüyorum. Mühim olan sadece iddianame değil, Türkiye’nin artık darbelerle en ağır şekilde hukuki tepkiyi gösterebilecek bilinç düzeyine ulaşması ve bunu göstermesi gerekiyor.”

bu iş riske girebilir. Bu adamlar için “vatana hizmet etmişler, yaşlı adamlar yazıktır” diyenler, “burakın tamam böylece kalsın” diyenler var. O iş o kadar basit değil. Mağduriyet döneminde yapılanların psikolojisini kaldıramayan hatta intihar eden insanlar var, intikam almıyoruz elbette ama biz adaletin tecellisini istiyoruz. Allah günleri üzerimizde döndürüyor, biz bugünlerde adalet için, Allah için mücadele etmezsek Allah daha ağırlarıyla bizi imtihan edecektir. Umutsuz değilim süreçten ama kaygılıyım!

Av. Yasin Şamlı: Birçok hakim ve savcı bu brifinglere katıldı. O dönem bu brifinglere katılmayan çok çok az insan vardı. Muhtemelen o günkü konjonktürde, bir çok hakim ve savcı istemeden bu brifinglere katılmış olabilirler. Bir hukukçu bu şekilde bir brifinge davet edildikleri zaman toptan bunu reddetmeleri gerekirdi. Ama maalesef böyle bir tepki görmedik. Ve bu kimseler birilerinin mağası haline gelmiştir.

Av. Fatma Benli: Bu davanın neticesinde kim ne kadar ceza almış, alacak önemli değil. Burada önemli olan bir zihniyetin yargılanmasıdır. Benim için önemli olan mahkûmiyet almaları değil, bu davanın açılmasıdır. Bu zihniyet yargılanırken ne kadar bu işe su taşıyoruz bu çok önemlidir... Birileri camı istediği gibi darbeye teşebbüs edemesin. Burada ciddi şekilde tavır koyulması gerekiyor. Biz gitmezsek bu davaya kimse gitmeyecektir. Hiç olmazsa bizden sonra gelecek nesiller düşünmek zorundayız.

Reşat Fetek: Mahkûmiyetle sonuçlanacak. Ben bir ceza hukukçusu olarak bunu net olarak göre-

biliyorum. Fakat 28 Şubat’ın siyasi mağdurları öne çıkmahılar. Şu anda sanıkların lehlerine olarak en çok kullandıkları Şevket Kazan’ın yazdığı kitaptır. Sanıklar sürekli olarak bunu gündeme getiriyorlar. Kitap “biz baskıyla hükümeti terk etmedik, bir protokol gereği biz hükümetten çekildik” diyor. O dönemin adalet bakanı Şevket Kazan, yargılananlar diyor ki, “elimizde dönemin Adalet Bakanının açıklamaları var... Kendileri bizim başımızla değil, protokol gereği ayrılmışlarım ifade ediyorlar” diyor. Evet, bu ciddi bir belge. Üzümü verici, Şevket Kazan kamuoyunu bilgilendirecek, mahkemeyi bilgilendirecek bir açıklama yapmıyor hâlâ. O dönemin siyasetleri öne çıkıp, bu baskıyı anlatmaları gerekiyor. Çok iyi biliyoruz Bakanlar Kurulu toplantılarında neler olduğunu. Merhum Erbakan kamuoyunda bir kartışıklığa izin vermemek için “sorun yok” diyebilir. Bu durumu açıkça o anlara şahit olanlar kamuoyuna ve mahkemeye bilgi vermeli.

Meryem Eren: Ben hukukçu değilim. Fakat bu davanın açılmış olması ve bu davada bir zihniyetin yargılanması çok önemli. Bizler bu davaya müdahil olarak davaya sahip çıktığımızı göstermeliyiz. Kimse darbe planı yapma girişiminde bulunma cürretini bir daha gösterememeli. Haksızlığın karşısında dimdik durabilmek adına yapmamız gerekenler var. İhmalkâr davranmamalıyız. Ceza alacaklarını ümit ediyorum ama önemli olan bizim sağlam durarak en az sanıklar kadar davayı takip etmek olmalıdır.